

Karl Joonas Kendla
Justiitsministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn
karlJoonas.Kendla@just.ee

Teie 08.04.2024 nr. 10-4/3388-1

Meie 06.05.2024 nr 21

**Arvamuse avaldamine direktiivi (EL) 2023/2673
ülevõtmise valikute kohta**

Austatud Karl Joonas Kendla

Eesti Pangaliit tänab võimaluse eest direktiivi (EL) 2023/2673 (direktiiv) ülevõtmise valikute osas kaasa rääkida. Järgnevalt Pangaliidu seisukohad Teie pöördumises tõstatud küsimuste osas.

1) Kohaldamisala

Eesti Pangaliit ei toeta ega pea vajalikuks direktiivi kohaldamisala laiendamist mitte sidevahendi teel sõlmitud finantsteenuste lepingutele. Muul viisil lepingu sõlmimine toimub üldjuhul vahetu kontakti kaudu ja tarbijal on võimalik saada selgitused ja teave otse spetsialistilt. Samuti kehtivad finantsteenuste lepingute lepingueelsele teabele ning lepingu tingimustele juba praegu kohustuslikud nõuded, mis tulenevad elamukinnisvaraga tagatud tarbijakrediidi osas direktiivist 2014/17/EL ja tarbijakrediidi osas direktiivist 2008/48/EL ning alates 20.11.2026 direktiivist 2023/2225/EL. Muuhulgas saab kohustuslike teabelehtede vormidesse valikuvõimalusena lisada kaugturstuse osa.

Suures ulatuses täiendava info juurde andmine koormab tarbija tähelepanu, tekitab info üleküllust, mis lõpptulemusena ei teeni eesmärki. Lisaks kehtib nt tarbija poolt sõlmitud krediidlepingutele taganemisõigus, sõltumata nende lepingute sõlmimise viisist ja vormist (kas samas kohas viibides või elektrooniliselt) ning seeläbi on tarbija piisavalt kaitstud läbimõtlemata kohustuste võtmisest.

Direktiividele vastavad tarbijakrediidi lepingueelse teavitamise, selgituste andmise ja taganemisõiguse normid on Eesti õigusesse üle toodud põhimõttel, et finantsteenuste kaugturstuse nõuded loetakse täidetuks eelviidatud tarbijakrediidile kohalduvate nõuete täitmisel.

Võttes arvesse, et kehtiv tarbijakrediidi regulatsioon mitte ainult ei hõlma, vaid ka täiendab valdkonnaspetsiifiliselt finantsteenuste kaugturstuse direktiivi kohaldamisealas olevaid krediidiandjale kohalduvaid teabe andmise ja lepingu sõlmimisega seotud nõudeid, ei ole vajalik ega põhjendatud laiendada direktiivi kohaldamisala tarbijakrediidile, millega kaasneks pikaajaliselt väljakujunenud turupraktika muutmine. See tooks omakorda kaasa täiendavaid kulusi krediidiandjatele.

Kohaldamisalast välja jäävad lepingu sõlmimise viisid on piisavalt reguleeritud ja pakuvad tarbijatele suunatud finantsteenuste osas piisavalt kaitsemeetmeid. Ühtlasi ei ole direktiivis toodud nõuete kohaldamine enamjaolt sobilik muul viisil, kui sidevahendi abil sõlmitud finantsteenuste lepingute puhul.

2) Lepingueelse teabe keelenõuded

Eesti Pangaliit ei pea finantsteenuste kauglepingute lepingueelsele teabele kohalduvaid täiendavaid keelenõudeid vajalikuks, kuna olemuslikult samasisulised nõuded tulenevad ka ligipääsetavuse direktiivist. Toodete ja teenuste ligipääsetavuse seadus näeb ette, et teenuse osutamisel antav teave peab olema arusaadav ning teabe keerukus ei või ületada taset B2. Lihtsa ja arusaadava teabe ning informatsiooni edastamise nõue on sisaldunud ja sisaldub ka mitmetes erinevates kehtivates regulatsioonides, sh toodete ja teenuste ligipääsetavuse seaduse rakendusaktides.

3) Rangemad nõuded lepingueelsele teabele

Eesti Pangaliidu hinnangul on lepingueelsele teabele kohaldatavad nõuded juba käesoleval ajahetkel piisavad. Ühtlasi on tugevalt edasi liigutud reklaami piiramise ning tarbijate rahatarkuse tõstmise suunal. Praktikas ei ole lepingueelsest infost arusaamisega probleeme olnud, pigem on tarbijad viidanud info üleküllusele ja teabelehe kohustusliku sõnastuse keerukusele. Antud juhul ei ole põhjendatud veelgi rangemate nõuete kehtestamine.

4) Taganemisõiguse erandid

Eesti Pangaliit peab vajalikuks kohaldada jätkuvalt direktiivide 2014/17/EL ja 2023/2225/EL alusel kehtestatud regulatsioone ja ei toeta ühtegi täiendavat erandit. Peame mõistlikuks kohaldada kehtivaid taganemist reguleerivaid sätteid, mis annavad tarbijale piisavalt kaitset ja mõningal määral loovad ka finantsteenusepakujale kindlust teatud liiki lepingute siduvuse suhtes. Käesoleval ajal kehtestatud taganemise tähtajad on arusaadavad ka tarbijatele, täiendavate regulatsioonide loomine tekitaks olukorra, kus tarbijal oleks raske aru saada, milline tähtaeg kohaldub kasutatava finantsteenuse suhtes.

5) Enne lepingust taganemist osutatud teenuse eest tasumine

Eesti Pangaliit ei pea vajalikuks näha erandina ette, et tarbijalt ei saa nõuda mitte ühegi summa tasumist olukorras, kus tarbija on taganenud kindlustuslepingust. Seda põhjusel, et kindlustusleping on samuti finantsteenuse ja selle teenuse puhul on tarbija saanud kasu vaid perioodi eest, mil ta on seda teenust saanud (st periood, mis jääb lepingu sõlmimise ja taganemise kuupäeva vahele). Sõltuvalt olukorrast võib olla põhjendatud nõuda tarbija poolt taganatud kindlustuslepingu puhul summade hüvitamist. Nõude kehtestamisega seatakse kindlustusandjad teistest finantsteenuste pakkujatest põhjendamatult halvemasse olukorda. Nõude kehtestamise korral ei hakka ükski kindlustuskaitse olema võimalik enne taganemistähtaaja möödumist.

6) Piisavate selgituste andmine

Eesti Pangaliidu hinnangul on mõistlik täpsustada selgituste andmise viisi ja ulatust, võttes arvesse pakutava finantsteenuse laadi ja kaasnevat mõju tarbijatele. On asjakohane vähendada selliste finantsteenuste nõuete mahtu, millega tarbijale ei kaasne olulist mõju – näiteks, arvelduskonto lepingu sõlmimine.

7) Täiendav kaitse internetipõhise kasutajaliidese puhul

Eesti Pangaliidu hinnangul on kogumina arvestatuna tarbijate kaitse finantsteenuste puhul piisavalt tagatud ja direktiivis sätestatud nõuded omavad kaasneva regulatsiooni toel piisavat mõju. Eelneva tõttu ei ole täiendavate rangemate nõuete kehtestamine vajalik, v.a kui need aitavad kaasa pettuste vähenemisele.

Kokkuvõttes, tuginedes direktiivi põhjenduspunktides 16, 17, 18, 19 ja 20 välja toodud õiguskindluse tagamise ja dubleerimise vältimise põhimõttele, ei toeta me ettepanekuid eri- ja/või rangemate nõuete kehtestamiseks tarbijakrediidile finantsteenuste kaugturstuse direktiivi alusel.

Loodame, et Justiitsministeeriumil on Eesti Pangaliidu seisukohtadega arvestada, vajadusel oleme valmis oma seisukohti ka täiendavalt selgitama.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Katrin Talihärm

Tegevjuht